

EDUCATIE VAN HET JONGE KIND

Bij de in het UKK geformuleerde speerpunten horen competenties van pedagogisch-educatief professionals. Onder pedagogisch-educatief professionals verstaan we professionals die zich in hun dagelijks werk met de ontwikkeling en het leren van jonge kinderen bezighouden, zoals pedagogisch medewerkers, leerkrachten en onderwijsassistenten.

In deze lijst vind je voor de speerpunten uit **hoofdstuk 1** de bijbehorende competenties. Deze competenties zijn zo geformuleerd dat een professional zichzelf kan evalueren. Daarnaast kan een begeleider op de werkvloer (VE/IKK-coach, Intern Begeleider, onderbouwcoördinator) aangeven hoe die de professional op de competenties waardeert. Vervolgens kunnen de professional en begeleider op de werkvloer hierover met elkaar in gesprek gaan. Collega's die samen op de groep staan kunnen er ook voor kiezen om de competenties gezamenlijk te evalueren door de ik-vorm te vervangen door de wij-vorm.

Ter ondersteuning van de evaluatie van de competenties zijn drie niveaus geformuleerd:

In ontwikkeling:	De competentie is nog in ontwikkeling
Voldoende:	De competentie wordt voldoende beheerst
Goed:	De competentie wordt goed beheerst

Deze niveaus zijn bedoeld om het gesprek over de competenties aan te gaan. Welke competenties

kunnen professionals nog verder ontwikkelen en in welke competenties kunnen zij hun collega's helpen ontwikkelen? In de laatste kolom kan de professional of begeleider een toelichting op het gekozen niveau geven.

Het UKK is een normatief kader; met een vertegenwoordiging van het Utrechtse voor- en vroegschoolse veld is besproken dat dit competenties zijn die we belangrijk vinden voor pedagogisch-educatief professionals wat betreft het werken in de groepen. Om deze reden is het niet mogelijk om bij de competenties aan te geven dat je ergens niet aan werkt of er niets mee doet. Mocht je het hier voor een item niet mee eens zijn, kun je dit aangeven bij 'toelichting'.

Ten slotte realiseren we ons dat het volledige competentieprofiel een omvangrijk instrument is. Het profiel is daarom zo ontworpen dat de speerpunten ook goed los van elkaar geëvalueerd kunnen worden. Begeleiders op de werkvloer kunnen samen met professionals beslissen welke speerpunten op welk moment met elkaar of met het team worden besproken. Op deze wijze is het instrument ook in aanvulling op eigen kwaliteitszorginstrumenten te gebruiken.

WARME RELATIES

Zorg voor warme relaties en een positieve sfeer in de groep

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
<p>A Ik ondersteun dat kinderen het grootste deel van de tijd positieve emoties ervaren (zoals vrolijkheid, enthousiasme, op je gemak zijn).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>B Ik stimuleer warme relaties tussen kinderen onderling door ze naar elkaar te laten luisteren en ze op een positieve toon met elkaar te laten praten.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>C Ik communiceer op een respectvolle manier met kinderen (bijvoorbeeld via oogcontact, een kalme stem en dankjewel/alsjeblieft zeggen).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>D Ik investeer in een goede relatie met kinderen door ze te complimenteren, interesse te tonen in wat ze beleven en fysiek nabij te zijn (zoals bij de kinderen zitten, aai over de bol geven).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>E Ik leer kinderen om conflicten op te lossen en ruzie te voorkomen.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SENSITIVITEIT

Wees sensitief voor de behoeften van kinderen en de groep

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
<p>A Ik maak gebruik van herkenbare routines en rituelen in de groep (zoals liedjes bij het opruimen, een vast dagschema).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>B Ik spreek duidelijk uit welk gedrag ik van kinderen verwacht en bekrachtig positief gedrag.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>C Ik houd de kinderen goed in het oog, zodat ik alle kinderen hoor en zie.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>D Ik zie wanneer kinderen verdrietig of gefrustreerd zijn en bied hen ondersteuning en troost.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>E Ik geef positieve aandacht aan kinderen die daar om vragen én die daar niet om vragen.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>F Ik heb aandacht voor de groep als geheel en zorg dat alle kinderen zich betrokken voelen bij de groep (bijvoorbeeld door het bewust en actief betrekken van kinderen bij gezamenlijke activiteiten en door hen aan te spreken als groep).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SOCIAAL-EMOTIONELE BEHOEFTE GARANDEREN

KINDPERSPECTIEF

Sluit aan bij de initiatieven en perspectieven van kinderen

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik geef kinderen keuzes in het dagelijks aanbod (zoals ze zelf te laten kiezen waar ze mee spelen of wat ze willen maken).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik geef kinderen ruimte om eigen ideeën en ervaringen in te brengen gedurende de dag en binnen activiteiten.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik pas mijn plannen en materiaal aan op de interesses van de kinderen in mijn groep.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik heb oog voor welke initiatieven kinderen inbrengen en ga hier in mee of probeer dit uit te breiden.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik stimuleer de eigen inbreng van kinderen door ze te vragen naar hun ideeën en mee te laten denken over het aanbod.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik kan de initiatieven van kinderen betekenisvol koppelen aan de plannen en doelen die ik in mijn hoofd heb.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SOCIAAL-EMOTIONELE BEHOEFTE GARANDEREN
VERANTWOORDELIJKHEID

Geef kinderen eigen verantwoordelijkheid

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik vertrouw op de zelfredzaamheid van kinderen en creëer de hele dag door mogelijkheden om hen te leren verantwoordelijkheid te nemen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik geef kinderen mogelijkheden om keuzes te maken of mee te denken bij besluiten.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik leer kinderen dat ze fouten mogen maken en hoe ze verantwoordelijkheid kunnen dragen voor de gevolgen van een nadelige keuze (bijvoorbeeld door mee te denken over oplossingen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik geef kinderen verantwoordelijkheid tijdens verzorgingsroutines (zoals eigen jassen aantrekken, tafeldekken, eigen brood smeren, zelf naar de wc gaan en handen wassen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik geef kinderen verantwoordelijkheid tijdens (spel)activiteiten en vraag ze om materialen klaar te leggen en op te ruimen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik stimuleer kinderen om goed met elkaar om te gaan en zorg te dragen voor elkaar.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SOCIAAL-EMOTIONELE BEHOEFTE GARANDEREN
VERANTWOORDELIJKHEID

Geef kinderen eigen verantwoordelijkheid

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
G Ik stimuleer kinderen om elkaar te helpen, bijvoorbeeld door oudere kinderen te vragen om de jongere kinderen te helpen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SOCIAAL-EMOTIONELE BEHOEFTEEN GARANDEREN
INCLUSIEVE LEEROMGEVING

Erken kinderen in hun individualiteit en zorg dat iedereen erbij hoort

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik kan de zichtbare (geslacht, huidskleur, etc.) en minder zichtbare (familieachtergrond, ontwikkelingsniveau, etc.) diversiteit in mijn groep in kaart brengen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
B Ik pas mijn ondersteuning aan op de unieke achtergrond en behoeftes van elk kind.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
C Ik organiseer activiteiten om op een positieve manier met kinderen te praten over hun verschillen en overeenkomsten.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
D Ik kies zorgvuldig mijn woorden om op een sensitieve manier over verschillende groepen mensen in de samenleving te praten.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
E Ik draag er zorg voor dat ons materiaal (zoals boeken, puzzels, spellen voor rollenspellen) een verscheidenheid aan mensen en verhalen laat zien.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
F Ik besteed actief aandacht aan het voorkomen van stereotyperingen van bepaalde (culturele) groepen of gender (zoals kinderen uitleggen dat iets niet alleen voor jongens of meisjes is).	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____

SOCIAAL-EMOTIONELE BEHOEFTE GARANDEREN
INCLUSIEVE LEEROMGEVING

Erken kinderen in hun individualiteit en zorg dat iedereen erbij hoort

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
G Ik draag er zorg voor dat onze activiteiten en materiaal (zoals knutselspullen) zijn afgestemd op de specifieke kinderen in mijn groep zodat elk kind zichzelf kan herkennen en uitdrukken.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
H Ik betrek de kinderen en hun families en vraag om hun bijdrage in het inrichten van de groep om zo goed aan te sluiten bij de thuisomgeving.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

GEBRUIK DE TIJD

Benut de tijd in de groep zo goed mogelijk

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik herken kansen om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren en grijp deze aan (zoals het inbrengen van taal, kleuren, vormen en hoeveelheden tijdens overgangsmomenten of tijdens eet- en drinkmomenten).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik deel de dag efficiënt in, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een voorspelbare en zichtbare dagindeling, waardoor er meer tijd overblijft om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik bereid het dagprogramma voor, stem deze af met andere collega's, invallers of stagiaires in de groep, en leg de benodigde materialen klaar.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik betrek kinderen actief en doelbewust bij de verschillende activiteiten op een dag (zoals tijdens het klaarzetten en opruimen van materialen) en probeer 'wachten' en 'dwalen' zoveel mogelijk te voorkomen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik zorg dat de ruimte zo is ingericht dat kinderen hun weg weten te vinden en zelf materialen kunnen pakken (zoals materialen in bakken op ooghoogte van kinderen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik geef kinderen de gelegenheid om elkaar te helpen en te ondersteunen. Als ze weten wat er van hen wordt verwacht, kunnen ze dat prima.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

MET EEN DOEL

Handel doelbewust

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik ken de ontwikkelingslijnen van (jonge) kinderen en weet dat kinderen zich sprongsgewijs kunnen ontwikkelen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik observeer de ontwikkeling van kinderen doelbewust om te weten waar de kinderen staan en waar ze naar toe groeien.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik gebruik mijn observaties van de kinderen en kennis van ontwikkelingslijnen om activiteiten en thema's in de groep doelbewust vorm te geven.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik gebruik mijn observaties en kennis van ontwikkelingslijnen om mijn eigen handelen doelbewust af te stemmen op de ontwikkeling van individuele kinderen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik gebruik de hele dag door rijke taal (zoals tijdens activiteiten, spelmomenten, verzorgingsroutines en overgangen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik geef woorden aan alles wat de kinderen en ik zien en doen (labelen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik beschrijf voortdurend mijn eigen handelingen (wat ik doe en waarom ik het doe zoals ik het doe) en de handelingen van de kinderen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik gebruik moeilijke woorden in gesprekken en leg deze (wanneer nodig) op een begrijpelijke manier uit.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik stel open vragen en voer gesprekken om kinderen te stimuleren zo veel mogelijk te vertellen en uit te leggen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik herhaal de taal van kinderen en breid deze waar mogelijk uit.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
G Ik help kinderen hun emoties, behoeftes en ervaringen onder woorden te brengen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
H Ik geef meertalige kinderen de ruimte om de verschillende talen die zij spreken te gebruiken en te verbinden aan hun leefwereld.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SPEL

Bied de gelegenheid om te spelen

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik zorg voor afwisseling tussen vrij spel en meer begeleid ontwikkelingsgericht spel.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik til het spel van kinderen naar een hoger niveau (bijvoorbeeld door zelf mee te spelen en een klein vraagstuk in te brengen) en stimuleer kinderen die niet vanzelf tot betekenisvol spel komen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik richt in de speelleeromgeving rijke en betekenisvolle hoeken in die aanzetten tot spelen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik betrek kinderen bij het inrichten van rijke en betekenisvolle hoeken in de speelleeromgeving (bijvoorbeeld door te vragen naar hun ideeën).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

LEREN MET JE LIJF

Bied voldoende mogelijkheden om fysiek te bewegen en ervaren

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik verrijk de taal van kinderen door hen tijdens het bewegen de betekenis van begrippen te laten ervaren (zoals 'onder', 'boven', 'voor', 'achter' of 'naast').	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik bied kinderen de mogelijkheid voor bewegingsspelletjes in de groep, waarbij ze van alles leren (zoals contact leggen, samen spelen, het plezier van winnen en het omgaan met teleurstelling).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik bied kinderen de gelegenheid om al bewegend hun gevoelens te uiten (bijvoorbeeld door dans of drama).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik laat kinderen via hun zintuigen nieuwe dingen ontdekken en ervaren, zoals geluiden, materialen, geuren en smaken en koppel deze aan taal (zoals zoete, zoute, en zure smaken).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

SAMEN DOORDENKEN

Bied de mogelijkheid om samen door te denken

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik stimuleer het analyseer- en redeneervermogen van kinderen, bijvoorbeeld via 'waarom' en 'hoe' vragen of door kinderen dingen te laten voorspellen, ordenen, vergelijken of evalueren.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik verbind concepten aan elkaar en aan dingen die kinderen eerder hebben ervaren (zoals tijdens een activiteit over voertuigen vragen stellen als: "Waarin is een bus anders dan een auto"?).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik verbind concepten die we bespreken aan het dagelijks leven van kinderen (bijvoorbeeld door te vragen welke smaken ze herkennen van thuis).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Samen doorddenken (zoals beschreven bij A., B. en C.) doe ik de hele dag door in verschillende situaties en activiteiten.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik bied doelbewust activiteiten aan die samen doorddenken stimuleren, bijvoorbeeld activiteiten die nieuwsgierig maken, waarbij kinderen creatief kunnen zijn, of waarbij ze hun eigen oplossingen bedenken.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik verbind verhalen, (informatieve) boeken, liedjes en rijmpjes aan eerdere ervaringen van kinderen en denk hier samen met ze over door.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

BREDE ONTWIKKELING STIMULEREN
TAALACTIVITEITEN

Ondersteun de taalontwikkeling met gerichte taalactiviteiten

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik ondersteun de taalontwikkeling van kinderen door dagelijks (in kleine groepen) voor te lezen of verhalen te vertellen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik stimuleer kinderen om zelf (prenten)boeken te lezen of elkaar uit (prenten)boeken voor te lezen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik besteed aandacht aan woordenschat door bewust nieuwe woorden aan te bieden en deze uit te leggen door ondersteunende afbeeldingen, gelaatsuitdrukkingen, gebaren of bewegingen te gebruiken.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik besteed aandacht aan klank- en letterherkenning (bijvoorbeeld door liedjes te zingen, samen te rijmen of betekenisvolle letteractiviteiten te doen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik ondersteun de ontwikkeling van alle talen van de kinderen in de groep door meertalige boeken of liedjes te gebruiken en interesse te tonen in de thuistaal van kinderen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
<p>A Ik zorg voor een rijke en betekenisvolle speelleeromgeving waarin kinderen gedurende de dag ervaringen met tellen en meten kunnen opdoen.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>B Ik creëer doelgerichte speelleermomenten (bijvoorbeeld vanuit het thema) waarmee ik kinderen ervaring laat opdoen op het gebied van tellen en meten.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>C Ik gebruik veel rekentaal (bijvoorbeeld 'meer' en 'minder', 'vol', 'voller' en 'volst') en stimuleer kinderen om deze rekentaal ook zelf te gebruiken.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>D Ik benut terloopse momenten en overgangen om de rekenontwikkeling te stimuleren en rekentaal in te brengen (bijvoorbeeld door bij het naar buiten gaan te vragen "Hoeveel stappen is het lopen naar de deur?").</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik geef kinderen de gelegenheid om samen met andere kinderen (onder begeleiding) een ontdek- of ontwerpactiviteit te beleven die gerelateerd zijn aan wetenschap, natuur en techniek.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
B Ik zet activiteiten die betrekking hebben op wetenschap, natuur en techniek doelbewust in, zodat kinderen vaardigheden als observeren en meten, gereedschappen gebruiken en denkwijzen als oorzaak-gevolg kunnen toepassen en (door)ontwikkelen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
C Ik zet activiteiten die betrekking hebben op wetenschap, natuur en techniek doelbewust in, zodat kinderen kennis kunnen opdoen over verschijnselen (zoals een regenboog), voorwerpen (zoals een vergrootglas) en organismen (zoals kikkervisjes).	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
D Ik daag kinderen uit om vragen te stellen, eigen ideeën en oplossingen te zoeken, deze kritisch tegen elkaar af te wegen en vervolgens met elkaar te delen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
E Ik stimuleer kinderen om materialen te verkennen (bijvoorbeeld spiegels of een waterbak met spullen die kunnen drijven of zinken) en vervolgens te verklaren, voorspellen en beredeneren wat ze zien.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
F Ik geef de ontdek- en ontwerpactiviteiten zo vorm dat ze goed aansluiten bij zowel de nieuwsgierigheid en belevingswereld van de kinderen in het algemeen, als bij de persoonlijke interesses van elk kind.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____

BREDE ONTWIKKELING STIMULEREN
CREATIEVE VORMING

Bied kinderen de gelegenheid om hun creativiteit te ontwikkelen

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik vul de speelleeromgeving met materialen die betekenisvol zijn en die kinderen stimuleren tot creativiteit, experimenteren en verwondering.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik bied kinderen de mogelijkheid om zich op verschillende manieren creatief te uiten en ontwikkelen, bijvoorbeeld via beeldend werken met materialen, muziek, dans en theater.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik activeer kinderen om hun ervaringen, emoties en ideeën op hun eigen manier vorm te geven.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik stel vragen waardoor kinderen leren om tijdens het creatieve proces hun ervaringen, emoties en ideeën te verwoorden.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik zorg ervoor dat kinderen gezien worden in en trots kunnen zijn op hun creatieve uitingen (bijvoorbeeld door naar elkaar te kijken en te luisteren).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik voer gesprekken met de kinderen in de groep om te ontdekken wat ze leuk vinden en wat niet, en welke ideeën ze voor de groep als geheel hebben.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
B Ik verzamel op een gestructureerde manier de ideeën, wensen en suggesties van kinderen (bijvoorbeeld op een (digi)bord) en ik koppel terug aan de kinderen wat we hier wel en niet mee doen en waarom.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
C Ik zorg ervoor dat alle kinderen de kans krijgen om mee te doen en hun mening te geven en dat ik geen kinderen (onbedoeld) uitsluit (bijvoorbeeld meer verleggen kinderen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
D Ik zorg ervoor dat kinderen lief voor elkaar zijn en elkaar helpen waar nodig (bijvoorbeeld bij het aantrekken van hun jassen).	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
E Ik moedig kinderen aan om conflicten zelf vreedzaam op te lossen.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
F Ik laat kinderen tijdens conflicten hun eigen standpunt uitleggen, zodat ze beter leren begrijpen wat er in de ander omgaat.	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
<p>G Ik organiseer activiteiten voor kinderen waarbij zij leren over culturele verschillen (bijvoorbeeld in talen, religies, gewoonten, tradities, vieringen en eten).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>H Ik moedig aan dat kinderen die van elkaar verschillen (bijvoorbeeld met verschillende culturele achtergronden, maar ook met verschillende ontwikkelingsmogelijkheden) met elkaar samenspelen en -werken.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>I Ik organiseer maatschappelijke activiteiten voor kinderen, zoals het bezoeken van oudere mensen in de buurt, het inzamelen van geld voor een goed doel, of het gezamenlijk onderhouden van een wijktuin.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>J Ik bespreek morele vraagstukken met kinderen afgestemd op hun ontwikkelingsniveau (bijvoorbeeld over het klimaat, duurzaamheid, armoede, discriminatie en uitsluiting, oorlog en vluchtelingen).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
<p>A Ik laat kinderen kennismaken met verschillende vormen van digitale en analoge media (zoals teksten, foto's, video's en educatieve apps) en laat hen ontdekken dat media voor verschillende doelen kan worden ingezet (informatief, educatief of voor je plezier).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>B Ik voer met kinderen gesprekken over hun digitale ervaringen en over wat gezonde digitale gewoontes zijn, zoals een passende lichaamshouding en de duur van het gebruik.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>C Ik laat kinderen oefenen met (digitale) informatievaardigheden door bijvoorbeeld (digitale) bronnen te gebruiken om samen meer informatie te verzamelen over een onderwerp.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>D Ik ga met kinderen in gesprek over wat we willen weten over een onderwerp, waar we (digitale) informatie kunnen vinden, en of we met de gevonden (digitale) informatie nu ook meer weten over het onderwerp.</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>E Ik verken samen met kinderen patronen en reeksen door samen hardop na te denken en laat ze ontdekken dat patronen en reeksen ook fouten kunnen bevatten (bijvoorbeeld het op de juiste volgorde hangen van dagritme kaarten).</p>	☐	☐	☐	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

	IN ONTWIKKELING	VOLDOENDE	GOED	TOELICHTING
A Ik plan dagelijks langere beweegmomenten in waarin kinderen kunnen rennen, dansen, springen, klimmen, klauteren, kruipen en stoeien.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
B Ik integreer bewegen in dagelijkse routines (zoals stampen en springen voor ze naar binnen gaan) en in liedjes en rijmpjes.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
C Ik bied kinderen elke dag, dus ook bij slecht weer, gelegenheid om in de buitenlucht te spelen en te bewegen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
D Ik bied de gelegenheid om te leren over gezonde voeding (bijvoorbeeld door aandacht te hebben voor variatie in voeding en uit te leggen waar ons eten en drinken vandaan komt).	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
E Ik geef het gezonde voorbeeld door zelf te bewegen met plezier, met smaak gezond te eten, en niet te roken in het bijzijn van kinderen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____
F Ik bespreek met ouders wat de afspraken zijn over gezonde tussendoortjes, drinken en traktaties en wat we op de groep doen om kinderen voldoende te laten bewegen.	☐	☐	☐	_____ _____ _____ _____